

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích Zemědělská fakulta

Hodnocení diplomové práce - oponent

Studijní program:	Zemědělská specializace
Studijní obor:	Biologie a ochrana zájmových organismů
Akademický rok:	2017/2018
Název práce:	Analýza obchodu s vybranými druhy z řádů Coraciiformes, Musophagiformes, Columbiformes a Piciformes
Student:	Bc. Lucie Záhorová, DiS.
Katedra:	Katedra biologických disciplín
Vedoucí práce:	doc. RNDr. Ing. Josef Rajchard, Ph.D.
Oponent:	RNDr. Jindřiška Jelínková, Ph.D.
Pracoviště oponenta:	AOPK ČR

	Hlediska	Stupeň hodnocení						Nelze hodnotit
		A	B	C	D	E	F	
1	Splnění požadavků zadání			X				
2	Aktuálnost a odborná úroveň práce			X				
3	Práce s daty, informacemi a odbornou literaturou		X					
4	Vhodnost metodiky řešení			X				
5	Využití metod zpracování výsledků			X				
6	Interpretace výsledků, diskuse				X			
7	Formulace závěrů práce				X			
8	Odborný přínos práce a její praktické využití					X		
9	Přesnost formulací a práce s odborným jazykem				X			
10	Formální úprava práce a jazykové zpracování	X						

Hodnocení vyznačte **X** (slouží pro stanovení výsledné klasifikace)

(hodnocení A odpovídá známce 1, B - 1 minus, C - 2, D - 2 minus, E - 3, F - 4)

Konkrétní připomínky a otázky k obhajobě (pro rozšíření lze použít samostatnou označenou přílohu):

Ad 1) Práce splnila většinu ze zadaných požadavků, téma odpovídá zaměřením studovanému oboru, výběr sledovaných taxonů je zajímavý.

Zpracované analýzy světového obchodu s vybranými taxony jsou v mnoha ohledech velmi zajímavé a přinášejí nová srovnání. Analýzy obchodu z CITES Trade Database jsou jedinou možností, jak získat přehled o objemu mezinárodního obchodu podle dat reportovaných jednotlivými smluvními stranami Úmluvy CITES. Úskalí a nedostatky reportingu autorka popisuje, i ve vazbě na možné interpretace.

Slabinu práce však shledávám v následujících rovinách:

- A) u postavení ČR v rámci obchodu **zcela postrádám vliv vstupu ČR do EU v roce 2004** resp. skutečnosti, že dovoz a vývoz probíhá i v rámci členských zemí EU a není zanedbatelný. Reportovaná data do UNEP WCMC databáze (CITES Trade Database) vypovídají u ČR (a ostatních 27 členských zemí EU) o obchodu se třetími zeměmi - mimo EU. Bylo by nanejvýš vhodné komentovat a diskutovat v práci tu skutečnost, že v databázi není zachycen obchod, který probíhá s exempláři CITES v rámci zemí Evropské unie. Objem obchodu v rámci ČR je možné zjistit z národního Registru CITES s exempláři druhů z přílohy „A“ nařízení 338/97 na žádost u MŽP nebo AOPK ČR. Tato možnost zjištění informací, ani diskuse o vlivu vstupu ČR do EU na reportovaná data není v práci ani naznačena.
- B) Celkově nebyla autorkou pochopena reportovaná data ve vazbě na kódy na původu. Není pravda, že databáze obsahuje data o nelegálním obchodu. **Autorka bohužel mylně interpretuje v celé práci „záchyty“ ve vazbě na objem importu nebo exportu na základě dat z CITES Trade Database** a tato chyba pak nepříjemně ovlivňuje i diskusi a závěrečnou část práce. Transakce reportované v databázi vypovídají o legálním obchodu ze zabavenými exempláři mezi smluvními stranami CITES (tedy legální transakce). Informacemi o nelegálním obchodu v EU a přístupem do databázi kontrolních orgánů disponuje zejména Česká inspekce životního prostředí (EU-TWIX).
- C) Práce má **příliš velký záběr** co do objemu zpracovávaných taxonů, autorka se snaží každou skupinu detailně analyzovat, ovšem pro využití odbornou veřejností by bylo přínosnější zaměřit se na jeden řád (např. asijské zoborožci). *Holubi a hrdličky zbytečně v práci přinášejí zavádějící úvahy nad analýzou dat, přičemž data, zejména u druhů, které nejsou CITES, nejsou reportována smluvními stranami správně.*

Ad 2) Z pohledu aktuálnosti práce slibuje autorka na odborné úrovni analýzu, která doposud nebyla na vybraných taxonech zpracována. Závěry jsou využitelné pro odbornou i laickou veřejnost pouze velice omezeně s ohledem na výše uvedené slabinu.

Úvodní literární rešerše je zpracována detailně, autorka dobře pracuje s citacemi. Postrádám však základní vysvětlení smyslu úmluvy CITES, vysvětlení pojmu „obchod“ a popis základních principů, na nichž úmluva jako mezinárodní nástroj ochrany druhů funguje. Uvítala bych vysvětlení vazby mezi úmluvou a legislativou EU (proč má CITES 3 přílohy a EU nařízení 4 ?), v čem spočívá ono „zpřísnění“, resp. jaké doklady se vydávají k jakým transakcím (např. v EU se vydává dovozní povolení i na CITES II, B druhy, zatímco podle úmluvy je k vývozu CITES II zapotřebí pouze vývozní povolení ze země vývozu).

Ad 3) Autorka se pečlivě zhostila analyzování dat, snad až příliš detailně, s ohledem na kvalitu reportovaných dat v databázi UNEP (některé země porušují povinnost reportingu a data nereportují). Doporučila bych spíše analyzovat časový vývoj vždy jen u jednoho směru obchodu (importu) a komentovat ve vazbě na reportované exporty.

Ad 4)+5) Metodiku práce a využití dostupných zdrojů bych hodnotila s výhradou (chvalitebně – dobře) s ohledem na to, že reportovaná data v databázi nezahrnují informace o obchodu nelegálním viz výše.. V databázi figurující exempláře s kódem původu „I“ jsou konfiskované (= státem zabavené, nikoli zadržené – jedná se o jiný pojem z trestního řádu č. 141/1961 Sb.), chybí zdroje „méně dostupné“ – například zdroje ČIŽP, či odkaz na konzultaci s nimi.

Ad 6) Interpretace řady výsledků není uchopena autorkou zcela v plném kontextu a mnohdy je nesprávná. Např.:

Příloha formuláře Zápis o státní závěrečné zkoušce

- Účel „Z“ nemusí vždy znamenat nekomerční charakter transakce, stejně tak jako „B“ a naopak, účel „T“ může být používán i zoologickými zahradami.
- Reportování holubů a hrdliček, kteří jsou v příloze „A“ je zjevně zavádějící (informace o obchodu s trofejemi „W“ mezi Belgií a Itálií), jedná se evidentně o lov pro maso, trofejový lov u těchto druhů není znám ani praktikován – nejedná se o trofejní zvíře. Jedná se o data nesouvisející s CITES, ale spíše s EU „ptačí směrnici“ (Natura 2000) – bylo by třeba více komentovat nebo vynechat z analýzy zcela. Jedná se o klasickou ukázkou špatného reportingu do CITES Trade Database ze strany Španělska.
- Postrádám úvahu nad reportováním druhů, které nejsou CITES, ale figurují v přílohách nařízení EU 338/97 – tedy jsou reportovány.

Ad 7) Závěry (str. 122) autorka opírá o „informace o legálním a nelegálním obchodu“, přičemž data o nelegálním obchodu nedisponuje, ani na jejich zdroj v práci neodkazuje. Dochází k úvahám vychýleným z reálného naplňování legislativy související s CITES ve světě a v EU, které se neopírají o solidní data. Data o obchodu v rámci EU, ani diskuse k jeho objemu a míry poptávky, kterou EU ve světové poptávce vytváří, v práci chybí. Poznámky dokreslující hodnocení oponenta:

- Reálně není přímá souvislost mezi stupněm ohrožení druhu podle IUCN a úrovní obchodu s ním, nejedná se o srovnatelná data
- Autorka uvádí, že nejvíce byl obchodován holub skalní (*Columba livia*). Patrně se nebude jednat o čistou formu, bude se jednat o šlechtěné křížence, data na vývozu reportuje zejména Španělsko. Nejedná se o CITES druh, je v příloze A nařízení EU 338/97. Data o objemu obchodu s holubem skalním jsou srovnávána v jedné skupině s daty o obchodu s kriticky ohroženým holubem nikobarským - v práci není kladen dostatečný důraz na rozlišení stupně ochrany, ohrožení a obchodu mezi např. holubem skalním a holubem nikobarským (chybí vysvětlení toho, na základě jakých kritérií jsou druhy zařazovány do CITES a jaká je vazba mezi CITES a legislativou EU). Podobně data o trofejovém lovu s hrdličkou divokou (Belgie – Itálie). Data reálně velice pochybná, neměla být součástí finálního zpracování a formulaci závěrů.
- Holub nikobarský byl nejvíce obchodovaným druhem z přílohy CITES I mezi srovnávanými taxony nebo ve srovnání s kterými druhy?
- Obecně druhy, které nejsou v přílohách CITES, a obchod s nimi je reportován v CITES Trade Database na základě zařazení druhů v legislativě CITES EU, je nutno brát s určitým odstupem a nestavět závěry, že druhy nebyly vůbec obchodovány, není totiž znám objem obchodu v rámci EU
- „Deklarované konfiskace neodráží reálný objem nelegálního obchodu“ – tento závěr není opřen o žádná data – žádné konfiskace nejsou v CITES Trade Database deklarovány
- „Systém výročního reportování členskými státy CITES umožňuje legalizaci nezákonně získaných exemplářů“ – toto tvrzení je velice odvážné, **prosím autorku o vysvětlení tohoto závěru diplomové práce.**

Ad 8) Práci lze pro odbornou veřejnost využít omezeně, s přihlédnutím k pochybením v interpretaci některých dat. Využitelnější by mohla být analýza na menším objemu taxonů s hlubšími srovnáními podle původu obchodovaných exemplářů a vždy s pečlivým zvážením příslušné legislativy a vazby na reporting (CITES versus nařízení EU). Poznámky k interpretaci ve vazbě na využití výsledků:

Taxonomie – chybí vysvětlení či úvaha nad „konzervativním“ přístupem CITES k taxonomii, zmínka o schválených názvoslovných příručkách, podle nichž jsou CITES druhy vedeny.

U obchodu s CITES II (str. 119) není pravdou, že jejich obchod není prakticky regulován vůbec, a není pravdou, že stanovení vývozních kvót znamená, že jedinci jsou odebráni z přírody udržitelně. Jediná příloha CITES, která jen monitoruje obchod, je CITES III.

Autorka přílišně srovnává nelegální obchod s reportovanými daty, ovšem data o nelegálním obchodu reálně nemá k dispozici.

Ad 9) Autorka pracuje s odborným jazykem na poměrně vysoké úrovni, s drobnými výhradami k definicím pojmů, překladům. Postrádám plné názvy legislativních opatření (citace zákonů a nařízení, které zakazují dovoz ptáků z volné přírody do EU a USA). Připomínky k některým jazykovým nepřesnostem:

Definice kódu původu „C“ (str. 46), „F“, ani „D“ neodpovídá přesně definicím podle Úmluvy, ani nařízení EU 338/97, resp. 865/2006, u „F“ se přímo nejedná pouze o odchovy z rodičů s nejasným původem Jersey = ostrovní stát Jersey /termín „Rychtářství Jersey“, který autorka uvádí, není oficiálně používaný název ostrovního státu pod jurisdikcí Velké Británie/

Šalomounovy ostrovy – autorka uvádí „Solomonské ostrovy“ - zmíněné několikrát v celé práci!

Str. 37 – chybně uveden latinský název papouška žako jako *Psittacus erythracus* – správně je *Psittacus erithacus*

V seznamu zkratk u pojmu IUCN – používá se nyní opět tradiční Mezinárodní unie na ochranu přírody

Ad 10) Formální úprava práce, návaznost jednotlivých kapitol, technická i grafická úprava splňují perfektně požadavky na odbornou práci.

Práce jednoznačně vykazuje vysokou míru samostatného zpracování velkého objemu dat, dokladuje schopnost autorky analyticky myslet a uvádět souvislosti. Bohužel však v několika ohledech postrádá hlubší znalost reálných souvislostí a vstupních informací.

Otázky pro obhajobu:

- 1) Vysvětlete, proč není v práci zmíněn vliv vstupu ČR do EU ve vazbě na reportování do databáze UNEP-WCMC (CITES Trade Database)?
- 2) vysvětlete formulaci v závěru práce: „Systém výročního reportování členskými státy CITES umožňuje legalizaci nezákonně získaných exemplářů“.

Závěr: Závěrečnou práci doporučuji obhajobě (ANO/NE): **ANO**

Navrhovaná výsledná klasifikace práce (slovně):

velmi dobře

(výborně, velmi dobře, dobře, nevyhově/a)

Datum

30/4/2018

Podpis oponenta

[Handwritten signature]